



VERENIGING VAN
TBS-ADVOCATEN

Aan de procureur-generaal bij
de Hoge Raad der Nederlanden
PG@hogeraad.nl

15 maart 2022

Edelhoogachtbare vrouw / heer,

INZAKE: Verzoek om cassatie in het belang der wet in te stellen

Hierbij wend ik mij tot u als voorzitter van de Vereniging van TBS-Advocaten met het verzoek cassatie in het belang der wet in te stellen naar aanleiding van de beslissing van de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 30 december 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:11993.

In deze tbs-verlengingszaak heeft de verdediging betoogd dat de vordering tot verlenging diende te worden afgewezen, omdat de maatregel van terbeschikkingstelling zonder wettelijke grondslag door de opleggingsrechter was opgelegd. Het hof heeft dit verweer verworpen en overwogen dat het gesloten stelsel van rechtsmiddelen zich ertegen verzet dat in het kader van de verlenging van de terbeschikkingstelling een toets plaatsvindt van de beslissing van de opleggingsrechter.

Met deze overweging past het gerechtshof het leerstuk van het gesloten stelsel van rechtsmiddelen anders toe dan in de hierna te noemen uitspraken van datzelfde gerechtshof.

In het arrest van het hof Arnhem van 21 april 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BQ2578, had de opleggingsrechter tbs opgelegd voor mishandeling, meermalen gepleegd, hetgeen niet mogelijk is. Het hof overwoog dat ongeacht het gesloten stelsel van strafrechtelijke rechtsmiddelen uit het systeem van de wet voortvloeit dat verlenging van een terbeschikkingstelling, die niet opgelegd had mogen worden, ontoelaatbaar is.

In meerdere arresten heeft het hof Arnhem geoordeeld dat aan de verlengingsrechter (in hoger beroep) de bevoegdheid toekomt zich (opnieuw en al dan niet in afwijking van de rechter die de maatregel heeft opgelegd) over deze vraag uit te laten en daarmee te bepalen of er sprake is van een



VERENIGING VAN
TBS-ADVOCATEN

al dan niet gemaximeerde terbeschikkingstelling.¹ Daarbij heeft het hof nog overwogen dat het, ondanks het gesloten stelsel van rechtsmiddelen, in strijd met het wettelijk systeem zou zijn om een terbeschikkingstelling die, gelet op de hiervoor door het hof gegeven uitleg van het in artikel 38e, eerste lid, Wetboek van Strafrecht bedoelde misdrijf, als gemaximeerd moet worden aangemerkt, (onbeperkt) te verlengen als daarmee de duur van vier jaren wordt overschreden.

In het arrest van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 16 december 2021, ECLI:NL:GHARL:2021:11773, heeft het hof overwogen dat ongeacht het gesloten stelsel van rechtsmiddelen, uit het systeem van de wet voortvloeit dat het bij een tussentijdse beoordeling beslissen tot voortzetting van de tenuitvoerlegging van de ISD-maatregel waarvan evident – dat wil zeggen zonder nader onderzoek of afwegingen – duidelijk is dat die niet had mogen worden opgelegd omdat niet wordt voldaan aan de formele opleggingscriteria, niet toelaatbaar is.

Met betrekking tot het laatste arrest merk ik op dat er geen juridische grondslag bestaat het gesloten stelsel van rechtsmiddelen anders toe te passen bij de ISD-maatregel dan bij de tbs-maatregel.

De Vereniging van TBS Advocaten meent dat het verschil tussen het arrest 30 december 2021 en de overige genoemde arresten niet goed is voor de rechtspraak en de rechtszekerheid. Naar ons idee is het in het algemeen belang dat antwoord komt op de rechtsvraag welke van de verschillende zienswijzen van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden over het genoemde onderwerp juist is.

Overigens meent de Vereniging van TBS Advocaten dat de stelling van het gerechtshof van 30 december 2021 dat het stelsel van gesloten rechtsmiddelen zich ertegen verzet dat een toets plaatsvindt van de beslissing van de opleggingsrechter onjuist, althans onbegrijpelijk is. In dit verband wijs ik op het volgende.

Uit artikel 5 lid 1 sub a EVRM volgt dat niemand van zijn vrijheid mag worden ontnomen behoudens op rechtmatige wijze en door een bevoegde rechter. Het opleggen van een tbs-maatregel waarbij niet is voldaan aan de formele opleggingscriteria, is in strijd met deze bepaling. Weliswaar is de maatregel in dat geval opgelegd door een bevoegde rechter, maar niet op een rechtmatige wijze. Indien het de verlengingsrechter voorkomt dat evident sprake is van een onrechtmatige oplegging en hij doorbreekt het stelsel van gesloten rechtsmiddelen niet, dan staat hij toe dat de onrechtmatige detentie voortduurt. Gelet op het fundamentele belang van artikel 5 EVRM is het van belang dat in een

¹ Zie de arresten van 30 mei 2011, 6 juni 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BQ9476, ECLI:NL:GHARN:2011:BQ6616 en 9 augustus 2011, ECLI:NL:GHARN:2011:BR5105



VERENIGING VAN
TBS-ADVOCATEN

dergelijke situatie door de rechter een einde kan worden gemaakt aan de onrechtmatige vrijheidsbeneming.

Genoemde gedachtegang sluit aan bij de lijn van de Hoge Raad naar aanleiding van het arrest van het EHRM d.d. 31 juli 2012 inzake Van der Velden tegen Nederland met betrekking tot de verhouding tussen de opleggings- en de verlengingsrechter. Uit het arrest van de Hoge Raad van 12 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8434, valt op te maken dat de verlengingsrechter ten aanzien van de gemaximeerdheid van de tbs een afwijkend oordeel mag hebben van de opleggingsrechter.

Zo volgt uit genoemd arrest van de Hoge Raad – overweging 4.5 - dat de opvatting van het gerechtshof te Arnhem dat de verlengingsrechter niet zou mogen interpreteren of er sprake is van een gemaximeerde tbs, geen steun vindt in de beslissing van het EHRM. De Hoge Raad overwoog dat een dergelijke opvatting ook overigens niet als juist kan worden aanvaard. Geen rechtsregel verzet zich ertegen dat de verlengingsrechter mede op grond van andere dan de in de einduitspraak vermelde gegevens – bijvoorbeeld het verhandelde ter terechtzitting van de opleggingsrechter, zoals blijkt uit het daarvan opgemaakte proces-verbaal – door interpretatie van het oordeel van de opleggingsrechter tot het oordeel komt dat de tbs is opgelegd ter zake van een geweldsmisdrijf, terwijl ook niet kan worden uitgesloten dat andere processtukken waarover de opleggingsrechter beschikte, daaromtrent uitsluitel geven, aldus de Hoge Raad.

Overweging 4.6 van de Hoge Raad vangt aan met de volgende zin: "*De raadpleging van deze stukken zal **vooral** aangewezen zijn indien de einduitspraak niet een voldoende duidelijke motivering bevat als bedoeld als in art. 359, zevende lid, Sv of anderszins niet voldoende aanknopingspunten bevat voor het oordeel dat het feit waarvoor de TBS is opgelegd, zonder meer moet worden gekarakteriseerd als een misdrijf dat was gericht tegen of gevaar heeft veroorzaakt voor de onaantastbaarheid van het lichaam van een of meer personen, zoals de in de onderhavige zaak bewezenverklaarde bedreiging met enig misdrijf tegen het leven gericht*". Het door mij vetgedrukte woord "vooral" benadrukt dat ook in andere gevallen dan wanneer de opleggingsrechter zich niet heeft uitgelaten over de vraag of tbs gemaximeerd is de verlengingsrechter tot een antwoord op deze vraag mag komen door achteraf te interpreteren.



VERENIGING VAN
TBS-ADVOCATEN

Conclusie

Resumerend verzoekt de Vereniging van TBS Advocaten u gelet op vorenstaande cassatie in het belang der wet in te stellen tegen de beslissing de penitentiaire kamer van het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden van 30 december 2021

Graag verneem ik uw reactie.

Hoogachtend,

J.A.W. Knoester

Voorzitter van de Vereniging van TBS Advocaten